

Torgeir Aarvaag Stokke

Organisasjonsgraden på arbeidstakersiden 1956-1994

Et tabellnotat

FAFO-Notat

Torgeir Aarvaag Stokke

Organisasjonsgraden på arbeidstakersiden 1956-1994

Et tabellnotat

© Fafo 2013
ISSN 0804-5135

NB: Denne nettutgaven er rekonstruert fra gamle filformater.
Ombrekings- og formateringsfeil kan forekomme.

Organisasjonsgraden på arbeidstakersiden 1956-1994

Organisasjonsgraden på arbeidstakersiden i Norge har i etterkrigstiden vært forsøkt målt på flere forskjellige måter. I Colbjørnsen, Fennefoss & Hernes (1985) ble det imidlertid etablert et sett av metodiske kriterier for å måle organisasjonsgraden ut fra register- og arbeidsmarkedsstatistikk. Disse kriteriene er senere blitt utviklet videre i Fennefoss (1988), Fennefoss & Stokke (1991) og Stokke (1992). Samtidig er målingen av organisasjonsgraden blitt oppdatert, og endringer/suppleringer av kriteriene og datagrunnlaget har ført til nye tidsserier. Med de nevnte publikasjonene, er målingen ført frem til 1990.

Organisasjonsgraden på arbeidstakersiden er definert som forholdet mellom antall organiserte lønntakere og antall lønntakere i arbeidsstyrken. En nærmere drøfting av disse begrepene og operasjonaliseringen av dem finnes i de nevnte publikasjonene.

I forbindelse med FAFOs Strategiske instituttprogram som vil starte opp i 1996, vil arbeidet med organisasjonsgraden bli intensivert. Selv om de grunnleggende metodevalgene ligger fast, er det dukket opp sider ved både definisjoner og data som trenger ytterligere belysning. Blant annet er det nødvendig å drøfte nærmere følgende aspekter:

- pensjonistmedlemmer og andre ikke yrkesaktive medlemmer særlig i de frittstående forbundene
- elev- og studentmedlemmer generelt i organisasjonene
- arbeidsledige organisasjonsmedlemmer
- dobbeltmedlemskap
- organisasjonsmedlemmer med yrkesaktivitet som selvstendig næringsdrivende

De kriteriene som er etablert med de nevnte publikasjonene, antas likevel å gi et godt uttrykk for organisasjonsgraden på arbeidstakersiden i Norge. Men en klargjøring av de nevnte aspektene vil gjøre målingen av organisasjonsgraden *enda* bedre, ikke minst på datasiden.

Også målingen av antall lønntakere i arbeidsstyrken kan trenge en nærmere gjennomgang. Dagens beregninger tar utgangspunkt i antall yrkesaktive lønntakere i Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse, mens tilsvarende tall fra nasjonalregnskapet brukes til beregninger over lengre tidsrom. I forhold til målingen av organisasjonsgraden i andre land, er det imidlertid nødvendig å drøfte nøyere både hvordan arbeidsledige skal håndteres og om organisasjonsgraden også bør fremstilles etter faktisk arbeidstid. En viss drøfting av disse forholdene finnes allerede i Fennefoss (1988), Fennefoss & Stokke (1991) og Stokke (1991). Men hittil har den faktiske målingen av organisasjonsgraden i andre land i for liten grad vært trukket inn i drøftingen.

I FAFOs Strategiske instituttprogram er det i tillegg tatt med at beregninger for arbeidsgiversidens del er nødvendig for å få et mer dekkende bilde av organisasjonenes rolle på arbeidsmarkedet.

Det kommer stadig henvendelser om organisasjonsgraden etter 1990. På tross av de nevnte svakhetene ved kriterier og datagrunnlag, har jeg av tilgjengelighetshensyn valgt å videreføre beregningene av organisasjonsgraden for perioden 1991–1994.

Beregningene er gjengitt i fire tabeller, etter mønster fra Stokke (1992:205flg).

- *Tabell 1* gjengir totale medlemstall i hovedorganisasjonene og de frittstående forbundene (FS). Hovedorganisasjoner og -sammenslutninger før stiftelsen av YS og AF er tatt med i tallene for frittstående forbund.
- *Tabell 2* gjengir netto medlemstall i organisasjonene. Dette er det operasjonaliserte uttrykket for antall yrkesaktive medlemmer med lønnstakerstatus.
- *Tabell 3* gjengir antall yrkesaktive lønnstakere i arbeidsstyrken etter arbeidskraftundersøkelsene (AKU) og nasjonalregnskapsstatistikken (NR). Da nasjonalregnskapsstatistikken gjennomgår 3–4 revisjoner før endelige tall foreligger, er tallene for de siste årene foreløpige. I tillegg gjengir tabellen den samlede organisasjonsgraden avhengig av kilden for arbeidsmarkedsstatistikk.
- *Tabell 4* gjengir hovedorganisasjonenes organisasjonsgrader avhengig av kilden for arbeidsmarkedsstatistikk.

Alle tabellene går tilbake til 1956, det første året da medlemstall for organisasjonene utenfor LO ble tatt med i Statistisk årbok. Frem til midten av 1970-tallene er det likevel et betydelig innslag av estimater i tabell 2, 3 og 4. Også dagens beregninger inneholder estimater, men disse bygger på et sikrere datagrunnlag enn beregningene for tidligere perioder.

Referanser

Colbjørnsen, Tom, Arvid Fennefoss og Gudmund Hernes (1985), *Så samles vi på valen...?* FAFO-rapport 43. Oslo: FAFO

Fennefoss, Arvid (1988), *Lønnstakerorganisering*. FAFO-rapport 81. Oslo: FAFO

Fennefoss, Arvid og Torgeir Aarvaag Stokke (1991), «Norske lønnstakeres organisering.» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, vol. 8, no. 4

Stokke, Torgeir Aarvaag (1991), *Medlemsbevegelser i LO*. FAFO-rapport 112. Oslo: FAFO

Stokke, Torgeir Aarvaag (1992), *Rasjonalitet og organisering. Gratisspassasjerproblemet og organisasjonsgraden i Norge*. Oslo: Institutt for sosiologi, Universitetet i Oslo

Tabell 1. Totale medlemstall i lønnstakerorganisasjonene. Målt ved utgangen av året

År	LO	YS	AF	FS	ORG (Sum)
1956	545416			109368	654784
1957	540878			118055	658933
1958	543513			131554	675067
1959	541408			132842	674250
1960	541549			139331	680880
1961	562019			141926	703945
1962	565062			143803	708865
1963	566970			147771	714741
1964	570953			150371	721324
1965	574295			155676	729971
1966	574030			159804	733834
1967	570210			170718	740928
1968	574113			177766	751879
1969	582289			181590	763879
1970	594377			191157	785534
1971	601920			203900	805820
1972	603742			213266	817008
1973	613803			224860	838663
1974	635801			236402	872203
1975	655030		71009	176934	902973
1976	673694		78585	176216	928495
1977	692209	78932	84609	110470	966220
1978	712699	83603	90115	116397	1002814
1979	721042	87587	93908	139437	1041974
1980	748040	97207	102768	145912	1093927
1981	754985	107315	101659	150453	1114412
1982	751357	114902	105337	156045	1127641
1983	745101	118889	117931	159326	1141247
1984	759287	121630	123200	164343	1168460
1985	768778	127464	136800	169009	1202051
1986	789506	131739	144108	169192	1234545
1987	787409	136446	150032	177985	1251872
1988	783897	168482	155604	154267	1262250
1989	782256	178349	201720	112236	1274561
1990	785586	184014	208008	112087	1289695
1991	778773	188452	218681	113453	1299359
1992	770175	198544	226639	120056	1315414
1993	765171	203409	232326	125271	1326177
1994	775678	210321	238594	130686	1355279

Tabell 2. Netto medlemstall i organisasjonene. Målt ved utgangen av året

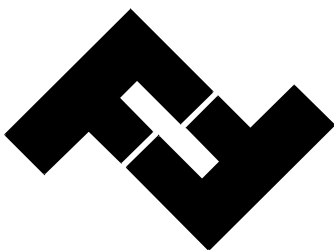
År	LONetto	YSNetto	AFNetto	FSNetto	ORGNetto
1956	501783			102806	604589
1957	497608			110972	608579
1958	500032			123661	623693
1959	498095			123543	621638
1960	492810			129578	622387
1961	511437			131991	643428
1962	508556			132299	640855
1963	510273			135949	646222
1964	508148			138341	646489
1965	511123			141665	652788
1966	505146			145422	650568
1967	501785			155353	657138
1968	499478			159989	659468
1969	506591			163431	670022
1970	511164			172041	683206
1971	517651			181471	699122
1972	513181			189807	702987
1973	527282			200125	727407
1974	544653			208034	752687
1975	559888		56100	155702	771690
1976	575356		61999	155070	792425
1977	593560	76485	67155	97214	834414
1978	600922	80509	72354	102429	856214
1979	607422	83820	78801	122704	892747
1980	630722	92443	85900	128402	937467
1981	629538	101155	86800	132399	949892
1982	622894	105859	92600	137320	958673
1983	612264	110231	100424	140207	963126
1984	619226	112477	104392	144622	980717
1985	621874	117327	113609	148728	1001538
1986	635005	121468	117995	148889	1023357
1987	624384	125996	121695	156626	1028701
1988	612767	156236	123436	135755	1028194
1989	604787	161985	164255	98768	1029795
1990	602235	164842	168006	98628	1033711
1991	583099	167188	173719	99839	1023755
1992	573439	170871	177620	105649	1027579
1993	562921	174955	181287	110238	1029401
1994	568207	177561	186894	115004	1047666

Tabell 3. *Sysselsatte lønnstakere og organisasjonsgrader over tid*

År	AKU	NR	ORGAKU	UORGAKU	ORGNR	UORGNR
1956	1018200	1150923	59,4	40,6	52,5	47,5
1957	1026900	1164277	59,3	40,7	52,3	47,7
1958	1018800	1158207	61,2	38,8	53,8	46,2
1959	1024200	1172776	60,7	39,3	53,0	47,0
1960	1039600	1189772	59,9	40,1	52,3	47,7
1961	1050500	1214054	61,2	38,8	53,0	47,0
1962	1070900	1224980	59,8	40,2	52,3	47,7
1963	1078200	1235660	59,9	40,1	52,3	47,7
1964	1091300	1246150	59,2	40,8	51,9	48,1
1965	1104500	1264460	59,1	40,9	51,6	48,4
1966	1118000	1276220	58,2	41,8	51,0	49,0
1967	1138800	1291020	57,7	42,3	50,9	49,1
1968	1152300	1298430	57,2	42,8	50,8	49,2
1969	1173400	1318800	57,1	42,9	50,8	49,2
1970	1206900	1355630	56,6	43,4	50,4	49,6
1971		1382130			50,6	49,4
1972	1363000	1409590	51,6	48,4	49,9	50,1
1973	1375000	1423340	52,9	47,1	51,1	48,9
1974	1399000	1448990	53,8	46,2	51,9	48,1
1975	1451000	1485990	53,2	46,8	51,9	48,1
1976	1525000	1549140	52,0	48,0	51,2	48,8
1977	1566000	1598230	53,3	46,7	52,2	47,8
1978	1593000	1632210	53,7	46,3	52,5	47,5
1979	1619000	1658530	55,1	44,9	53,8	46,2
1980	1652000	1699940	56,7	43,3	55,1	44,9
1981	1662000	1720720	57,2	42,8	55,2	44,8
1982	1684000	1726790	56,9	43,1	55,5	44,5
1983	1705000	1723920	56,5	43,5	55,9	44,1
1984	1723000	1738220	56,9	43,1	56,4	43,6
1985	1772000	1790250	56,5	43,5	55,9	44,1
1986	1827000	1848020	56,0	44,0	55,4	44,6
1987	1883000	1897820	54,6	45,4	54,2	45,8
1988	1867000	1893400	55,1	44,9	54,3	45,7
1989	1812000	1842100	56,8	43,2	55,9	44,1
1990	1804000	1834100	57,3	42,7	56,4	43,6
1991	1797000	1829200	57,0	43,0	56,0	44,0
1992	1795000	1828600	57,2	42,8	56,2	43,8
1993	1799000	1836600	57,3	42,7	56,0	44,0
1994	1834000	1871000	57,1	42,9	56,0	44,0

Tabell 4. Lønnstakerorganisasjonenes organisasjonsgrader over tid

År	LOAKU	LONR	YSAKU	YSNR	AFAKU	AFNR	FSAKU	FSNR
1956	49,3	43,6					10,1	8,9
1957	48,5	42,7					10,8	9,5
1958	49,1	43,2					12,1	10,7
1959	48,6	42,5					12,1	10,5
1960	47,4	41,4					12,5	10,9
1961	48,7	42,1					12,6	10,9
1962	47,5	41,5					12,4	10,8
1963	47,3	41,3					12,6	11,0
1964	46,6	40,8					12,7	11,1
1965	46,3	40,4					12,8	11,2
1966	45,2	39,6					13,0	11,4
1967	44,1	38,9					13,6	12,0
1968	43,3	38,5					13,9	12,3
1969	43,2	38,4					13,9	12,4
1970	42,4	37,7					14,3	12,7
1971		37,5						13,1
1972	37,7	36,4					13,9	13,5
1973	38,3	37,0					14,6	14,1
1974	38,9	37,6					14,9	14,4
1975	38,6	37,7			3,9	3,8	10,7	10,5
1976	37,7	37,1			4,1	4,0	10,2	10,0
1977	37,9	37,1	4,9	4,8	4,3	4,2	6,2	6,1
1978	37,7	36,8	5,1	4,9	4,5	4,4	6,4	6,3
1979	37,5	36,6	5,2	5,1	4,9	4,8	7,6	7,4
1980	38,2	37,1	5,6	5,4	5,2	5,1	7,8	7,6
1981	37,9	36,6	6,1	5,9	5,2	5,0	8,0	7,7
1982	37,0	36,1	6,3	6,1	5,5	5,4	8,2	8,0
1983	35,9	35,5	6,5	6,4	5,9	5,8	8,2	8,1
1984	35,9	35,6	6,5	6,5	6,1	6,0	8,4	8,3
1985	35,1	34,7	6,6	6,6	6,4	6,3	8,4	8,3
1986	34,8	34,4	6,6	6,6	6,5	6,4	8,1	8,1
1987	33,2	32,9	6,7	6,6	6,5	6,4	8,3	8,3
1988	32,8	32,4	8,4	8,3	6,6	6,5	7,3	7,2
1989	33,4	32,8	8,9	8,8	9,1	8,9	5,5	5,4
1990	33,4	32,8	9,1	9,0	9,3	9,2	5,5	5,4
1991	32,5	31,9	9,3	9,1	9,7	9,5	5,6	5,5
1992	31,9	31,4	9,5	9,3	9,9	9,7	5,9	5,8
1993	31,3	30,7	9,7	9,5	10,1	9,9	6,1	6,0
1994	31,0	30,4	9,7	9,5	10,2	10,0	6,3	6,1

FAFO-notat 1995
ISSN 0804-5135

FAFO
Postboks 2947 Tøyen
0608 Oslo
Tlf 22 67 60 00
Faks 22 67 60 22

Bestillingsnr 857